

Tn §110

Dnr: TN.2015.72

Förslag till riktlinjer för gatubelysning inom Gislaveds kommun**Ärendebeskrivning**

Förslag till riktlinjer är ett dokument som beskriver hur gator, gång- och cykelvägar och övriga allmänna platser ska vara belysta. Riktlinjerna anger även vilken nivå som ska gälla för kommunalt ansvarstagande för gatubelysning på det statliga och enskilda vägnätet.

Riktlinjerna anger inte materialval eller ljusnivåer utan det regleras genom belysningsavtalet med Gislaved EnergiRing.

Nuvarande utbyggnadsgrad av gatubelysning utanför tätort skiljer sig mellan olika kommundelar och mellan olika områden. Det beror framför allt på att det har varit enskilda belysningsföreningar som ägt anläggningarna från början, som kommunen sedan har tagit över ansvaret för.

I dag finns det ungefär 1300 st belysningspunkter utanför tätort i kommunen. Tillämpning av föreslagna riktlinjer innebär att 500 st av dessa kan komma att utgå ur belysningsavtalet med Gislaved EnergiRing.

Förslaget till riktlinjer innebär även att områden som inte har belysning i dag kan ges möjlighet till kommunal gatubelysning. Kriterierna för nybyggnad av gatubelysning utanför tätort är dock högre ställda än vid förnyelse av befintliga belysningsanläggningar.

Beslutsunderlag

Tekniska nämndens beslut 2016-06-17, §65

Tekniska nämndens beslut 2016-02-24, §27

Tekniska nämndens beslut 2014-03-26, §35

Förslag till riktlinjer för gatubelysning inom Gislaveds kommun, daterat 2016-10-05

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden 2016-10-05, §56

Tekniska nämnden beslutar

att anta förslag till riktlinjer för gatubelysning inom Gislaveds kommun, daterat den 5 oktober 2016

Expedieras till:

Tekniska kontoret

Antagna av tekniska nämnden 2016-10-19, §110

RIKTLINJER FÖR GATUBELYSNING I GISLAVEDS KOMMUN

Inledning

Riktlinjer för gatubelysning i Gislaveds kommun är tänkt att vara ett styrande dokument som beskriver hur kommunens gator, gång- och cykelvägar (gc-vägar) och övriga allmänna platser ska vara belysta. Syftet med riktlinjerna är även att tydliggöra kommunens ansvar för gatubelysning på det statliga och enskilda vägnätet.

Bakgrund

Kommunens gatubelysning ägs av Gislaved Energiring AB och uppgår till knappt 9000 belysningspunkter. Av dessa är idag cirka 1300 belägna utanför kommunens tätorter.

Vid de tillfällen det finns behov av förnyelse eller förändring av befintliga belysningsanläggningar är det nödvändigt att kommunens belysningsansvar tydligare klargörs för att en rättvis behandling ska kunna göras vid beslut om förändring av belysningsanläggningar.

Riktlinjerna ska även vara ett stöd vid planering av ny- och ombyggnation av belysningsanläggningar.

Ansvar

Kommunen ansvarar för gatubelysning på allmän platsmark samt övriga vägar och gång- och cykelvägar med kommunalt väghållningsansvar.

Trafikverket ansvarar för gatubelysning på statliga vägar och statliga gång- och cykelvägar. Vägar utanför tätort med låg trafikmängd förses normalt inte med gatubelysning enligt Trafikverkets riktlinjer. Även inom tätort finns statliga vägar som Trafikverket inte påtar sig något belysningsansvar för. Trafikverkets riktlinjer och anvisningar gällande gatubelysning anges i Råd om vägar och gators utformning (VGU).

Gislaveds kommun har i många fall tagit på sig att ansvara för gatubelysning även utmed statlig väg, både inom och utanför tätort, där Trafikverkets riktlinjer inte medger belysning. Kommunen har även tagit på sig ansvar för belysning utmed enskild väg där belysningsanläggningarna tidigare tillhört privata belysningsföreningar.

Syfte med gatubelysning

Gatubelysningens huvudsakliga syfte är att säkerställa och skapa:

- Orienterbarhet
- Trafiksäkerhet
- Trygghet
- Upplevelse och ökad kvalitet på utomhusmiljön

Riktlinjer

Riktlinjerna för gatubelysning är uppdelade i två kategorier, riktlinjer för gatubelysning inom tätort och riktlinjer för gatubelysning utanför tätort.

Grundprincipen är att gator och gång- och cykelvägar inom tätort ska vara belysta. Undantag ska göras för vägsträckor utan intilliggande fastigheter där separat belyst gång- och cykelväg finns och där belysning inte krävs av trafiksäkerhetsskäl eller i övrigt påverkar samhällsstrukturen.

För att kommunen ska ansvara för belysning utanför tätort krävs att något av de kriterier under punkten Gatubelysning utanför tätort uppfylls. Kriterierna gäller för såväl statlig-, enskild eller kommunal väg eller gc-väg. Undantag kan göras för platser med stor del oskyddade trafikanter eller vid hög trafiksäkerhetsrisk. För statlig väg gäller riktlinjerna endast där Trafikverket inte påtar sig något belysningsansvar.

Den generella inriktningen på kommunens gatubelysning är att det inte ska vara mer ljus än vad som krävs. Kommunen ska eftersträva en så energisnål gatubelysning som möjligt. Vid dimensionering av belysningsanläggningar ska energi- och underhållskostnad beaktas och vägas mot belysningsbehov och utseende. Reducering genom t ex nattsänkning eller närvarostyrning ska tillämpas i möjligaste mån med avvägning mellan energiåtgång och behov av ljus.

På det enskilda och kommunala vägnätet utanför tätort kan glesare avstånd mellan belysningspunkter tillåtas. Avsteg från de generella ljuskraven kan göras på sträckor där trafiksäkerhetsrisken bedöms vara låg.

Gatubelysning inom tätort

Inom detaljplanlagda områden där kommunen är väghållare ska gatubelysning finnas vid:

- gc-vägar
- bostadsgator och centrumgator
- genomfartsgator, samlingsgator och industrigator
- busshållplatser och övergångsställen/passager
- parkering
- torg

Gc-vägar

Grundprincipen är att gc-vägar ska vara belysta. Undantag kan göras på sträcka eller plats som inte används frekvent och där alternativ väg finns eller där befintlig övrig belysning bedöms tillräcklig.

Genomfartsgator, samlingsgator och industrigator

Belysningspunkter ska minimeras på gator där det parallellt finns gc-väg med belysning. Belysningsbehovet ska bedömas efter trafikförhållande och samhällsstruktur.

Busshållplatser, övergångsställen/passager

På platser med specifikt behov av belysning av säkerhets- och trygghetsskäl ska i möjligaste mån behovet tillgodoses genom anpassning av befintlig belysning utmed gator och gc-vägar. Om detta inte är möjligt ska belysningen förstärkas på dessa platser.

Parkering

Belysning av parkeringsplatser ska i möjligaste mån ske genom anpassning av befintlig belysning utmed gator och gc-vägar. Om detta inte är möjligt ska belysningen förstärkas på dessa platser.

Torg

Belysning på torg, eller allmänna ytor att jämställa med torg, ska förutom att vara funktionell även ge en ökad kvalitet på utomhusmiljön.

Gatubelysning utanför tätort

Kommunen kan, genom belysningsavtal med Gislaved Energiring, svara för drift och underhåll av gatubelysning utanför tätort om något av följande kriterier för väg eller gång- och cykelväg uppfylls:

- Inom detaljplanerat område.
- Inom område som är sammanhållen bebyggelse
- Vid koncentrerad bebyggelse. Med koncentrerad bebyggelse avses minst 7 st bostadshus, med fast boende och/eller verksamheter utmed en och samma väg. Bostadshus och/eller verksamheter ska ha ett inbördes avstånd mindre än 100 meter. Bebyggelse ska ligga i direkt anlutning till vägen och ha primär utfartsväg mot den.
- På sträcka med tydlig koppling till målpunkt med stor allmännytta.

Vilka sträckor som ska vara belysta inom de områden som omfattas av ovan angivna kriterier avgörs i varje enskilt fall av Tekniska nämnden. Riktvärdet är att en fastighet med fast boende, verksamhet eller föreningsverksamhet högst kan generera 2 belysningspunkter, förutsatt att de utgör en del av en sammanhängande sträcka. Fastigheten ska ligga i direkt anlutning till vägen och ha primär utfartsväg mot den. Stolpavståndet får vara max 50m utmed enskilda- och kommunala vägar och måste uppfylla trafikverkets regelverk utmed statlig väg.

Belysning ska avse väg med allmän trafik. Så kallad gårdsbelysning eller väg för huvudsakligen privat bruk omfattas inte av kriterierna.

Arbetsordning vid förändring av belysning

Vid förändring av belysningsanläggningar ska samfällighet, förening eller enskilda fastighetsägare ges möjlighet att teckna avtal med Gislaved Energiring.

Prioritetsordning

Förändring av belysningsanläggningar bör grundas på följande prioriteringsordning.

1. Anläggningar som är i stort behov av förnyelse
2. Anläggningar som ligger i anslutning till punkt 1
3. Anläggningar där samordning kan ske med andra projekt
4. Övriga anläggningar som berörs av riktlinjerna

Nybyggnad utanför tätort

Kommunen kan, genom belysningsavtal med Gislaved Energiring, svara för gatubelysning vid nyexploatering eller inom områden som inte har gatubelysning i dag. Vid nybyggnad ställs dock högre krav på bebyggelsens koncentration än vid förnyelse av befintliga anläggningar.

För nybyggnad av kommunal gatubelysning utanför tätort krävs att kriteriet för koncentrerad bebyggelse uppfylls även inom detaljplanerat område och inom sammanhållen bebyggelse.